

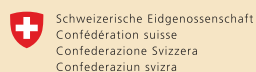
ການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຈາກການຖິ້ມດິນ ແລະ ນໍ້າຖ້ວມນາຂອງປະຊາຊົນ

ບໍລິເວນໂຄງການກໍ່ສ້າງໄຟຟ້ານໍ້າຕົກນໍ້າເທີນ ເຂດບ້ານ
ຈອມແກ້ວ, ເມືອງຍົມມະລາດ, ແຂວງຄຳມ່ວນ

ຊຽນ ໂດຍ: ມະນີວອນ

ເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາ
ກອນທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຍືນຍົງໂດຍການສົ່ງ
ເສີມການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ
ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມງານ.

<http://www.rightslinklao.org>

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

ລິຂະສິດໃນການຈັດພິມ

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ (Rights- LINK Lao Project) ແລະ ອົງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ (VFI)

ຂຽນໂດຍ

ທ່ານ ມະນີວອນ

ຮູບ

ຜູ້ກວດແກ້ ແລະ ຮຽບຮຽງພາສາ
ຈັດພິມຄັ້ງທຳອິດ

ທ່ານ ຫນູພັນ ມະຫາພິນ ແລະ ທ່ານ ນາງ ຄຳຫລ້າ ພຸດທະລາດ

ສະໜັບສະໜູນການຈັດພິມໂດຍ
ຈັດພິມທີ່

ອົງການເອັດສ໌ດີຊີ

ທະບຽນພິມເລກທີ

ສະຫງວນລິຂະສິດ

ບົດນຳ

ການຊົດເຊີຍໝາຍເຖິງການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍເປັນເງິນ ຫຼື ວັດຖຸສຳລັບຊັບສິນທີ່ຖືກຜົນກະທົບ ຈາກການກໍ່ສ້າງຂອງໂຄງການໃດໜຶ່ງບໍ່ວ່າ ຈະເປັນຜົນກະທົບທາງກົງ ຫຼື ທາງອ້ອມກໍຕາມດ້ວຍມູນຄ່າ

ປຸງແທນ 1. ໂຄງການກໍ່ສ້າງໄຟຟ້ານໍ້າຕົກນໍ້າເທີນ 2 ກໍ່ເປັນໂຄງການໜຶ່ງທີ່ເປັນໂຄງການບູລິມະສິດຂອງ ລັດຖະບານໃນການພັດທະນາປະເທດຊາດ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດໂຄງການ. ເພື່ອຮັບປະກັນການພັດທະນາທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຮັບປະກັນສິດຂອງປະຊາຊົນໃນພື້ນທີ່ໂຄງການ, ໂຄງການກໍ່ສ້າງໄຟຟ້ານໍ້າຕົກນໍ້າເທີນ 2 ໄດ້ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານທີ່ດິນຊຶ່ງມີໜ້າທີ່ໃນການສຳຫຼວດເຂດທີ່ຖືກຜົນກະທົບ ແລະ ເຂດຍົກຍ້າຍຈັດສັນປະຊາຊົນ. ນອກນີ້, ຍັງມີໜ້າທີ່ໃນການຄິດໄລ່ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ. ສິ່ງທີ່ໄດ້ຮັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍສ່ວນຫຼາຍມີຊັບສິນ (ສິ່ງກໍ່ສ້າງ, ຜົນລະປູກ ແລະ ຊັບຄົງທີ່ອື່ນໆ) ທີ່ຖືກກະທົບທັງໝົດ ຫຼື ສ່ວນໃດສ່ວນໜຶ່ງສຳລັບທີ່ດິນກະສິກຳ ແລະ ທີ່ດິນຢູ່ອາໄສ ບໍລິສັດຕ້ອງໄດ້ທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍໂດຍການທົດແທນຄືນດ້ວຍດິນຕາມຂະໜາດ. ການປຸງແທນຍັງສາມາດຕົກລົງກັນໄດ້ລະຫວ່າງຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຜູ້ກໍ່ຄວາມເສຍຫາຍ (ສ່ວນຫຼາຍເຈົ້າຂອງໂຄງການ).

ບ້ານຜາທຸງເປັນພື້ນທີ່ຮາບພຽງມີທຶນອ້ອມຮອບບ້ານ, ມີຫ້ວຍຮ່ອງຄອງບຶງອຸດົມສົມບູນ, ພູຜາ ນາໆຊຽວງາມໄປດ້ວຍປ່າໄມ້. ໄກອອກໄປໄດ້ຍິນສຽງທະນີຮ້ອງມາໜ້າອອນຊອນ. ປະຊາຊົນພາຍ ໃນບ້ານສ່ວນຫຼາຍມີອາຊີບເຮັດນາ, ຫາປາຕາມສາຍຫ້ວຍທຳມະຊາດ ແລະ ລ່າສັດເປັນອາຫານ. ມີ ຄ່າຍາມເຊົາຕີນມາ, ໄດ້ຍິນສຽງໄກ່ປ່າຂັນແຄມບ້ານປະຊາຊົນຕີນມາກໍມີຄົນແຈ້ງມາວ່າ ບ້ານ ຜາທຸງ ນີ້ເປັນພື້ນທີ່ ຕອນໃຕ້ສຸດຂອງການກໍ່ສ້າງແລວຄອງສິ່ງ. ເຮັດໃຫ້ບ້ານ ຜາທຸງ ທີ່ສະຫງົບງຽບແຕ່ຂ່າ ຄວນໄປດ້ວຍສຽງຮ້ອງຂອງສັດສານາໆສິ່ງກຳລັງຖືກປຸງແທນໄປດ້ວຍສຽງຮ້ອງຄວນຄາງຂອງລົດກິນຈັກ ໜັກ, ຊຸດດິນ, ກິນໄມ້, ໃນບໍລິເວນພື້ນທີ່ຂອງໂຄງການເຮັດໃຫ້ບ້ານນີ້ກາຍເປັນບ້ານໜຶ່ງທີ່ນອນຢູ່ໃນເຂດ ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ. ໃນນັ້ນ, ຄອງສິ່ງນໍ້າກໍ່ເປັນກິດຈະກຳໜຶ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດຜ່ານດິນ ດອນຕອນຫຍ້າຂອງປະຊາຊົນເປັນຫຍ່ານໆ. ທ.ບຸນ ກໍ່ເປັນຄົນໜຶ່ງທີ່ກຳເນີດ ແລະ ໃຊ້ຊີວິດຄອບຄົວຢູ່ບ້ານ ຜາທຸງ ແບບຮຽບຮ້າຍມາຕະຫຼອດ ເຊັ່ນກັນກັບຄົນອື່ນໆ. ລາວເປັນຄົນທີ່ໃຈດີເຂົ້າກັບຄົນອື່ນພາຍໃນບ້ານໄດ້ດີ. ລາວເປັນຄົນດຸໝັ່ນ, ສັບຊ່ວນາໄດ້ໜຶ່ງຕອນ ແລະ ໄດ້ຮັບຈາກມູນມໍລະດົກອີກໜຶ່ງຕອນ, ລວມເປັນ 2 ຕອນ ດັ່ງຮູບສະແດງລຸ່ມນີ້.

1 ອີງຕາມມາດຕາ 12 ຂອງດຳລັດເລກທີ 192/ນຍ, ລົງວັນທີ ກຸ່ງວກັບການທົດແທນຄ່າເສຍຫາຍ ແລະ ການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນອອກຈາກໂຄງການພັດທະນາ

ໂຄງການຂຶ້ນແຜນຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍ
ພຽງສ່ວນທີ່ດິນຖົມ. ແຕ່, ທ. ບຸນມາ ເຂົ້າໃຈວ່າ
ດິນນາຂອງຕົນຖືກຖົມໝົດ, ຈຶ່ງບໍ່ພໍໃຈ

ບໍລິເວນທີ 1
ຖືກຖົມດິນບາງສ່ວນ

ຄອງປ່ອຍນ້ຳພາຍຫຼັງປັ່ນໄຟພ້າແລ້ວ ເພື່ອລະບາຍອອກສູ່ນ້ຳເຊບັງໄຟ

ບໍລິເວນຕອນ 2
ຖືກນ້ຳຖ້ວມເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດເສຍ

ໂຄງການ
ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນແຜນຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍໃນ
ຄັ້ງທຳອິດ. ແຕ່, ຕໍ່ມາເຫັນວ່າ ມີຜົນກະທົບແທ້ ,
ຈຶ່ງຊົດເຊີຍໃຫ້ໃນຄັ້ງຕໍ່ມາ, ລາວຈຶ່ງດີໃຈ

ຮູບສະແດງ ດິນນາທີ່ຖືກກະທົບ ແລະ ຄວາມຂັດແຍ່ງຂອງ ທ. ບຸນ

ດິນນາທັງ 2 ຕອນນີ້ເປັນແຫຼ່ງທຳການຜະລິດລ້ຽງຊີບພຽງຢ່າງດຽວຂອງ ທ.ບຸນ ກໍຖືກປ່ຽນແປງຍ້ອນການຖົມ
ດິນຖາວອນ ແລະ ນ້ຳຖ້ວມທີ່ເປັນຜົນສະທ້ອນ ຈາກກິດຈະການກໍ່ສ້າງຄອງປ່ອຍນ້ຳພາຍຫຼັງທີ່ປັ່ນໄຟພ້າ
ແລ້ວເພື່ອລະບາຍອອກສູ່ນ້ຳເຊບັງໄຟ. ເຮັດໃຫ້ ທ.ບຸນ ມີຄວາມບໍ່ພໍໃຈທີ່ສູນເສຍເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດ.

ການຂຽນກໍລະນີສຶກສານີ້ກໍເພື່ອສຶກສາເຖິງຂັ້ນຕອນທີ່ດຳເນີນການປະຊາສຳພັນ, ການປະສານງານ
ກ່ອນກໍ່ສ້າງທີ່ເປັນສອງຫວ່າງຂອງຂໍ້ມູນ ແລະ ກາຍເປັນສາຍເຫດຂອງຄວາມບໍ່ພໍໃຈ.

ສຸດທ້າຍ, ກຳນົດໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງປະຊາຊົນ ແລະ ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການ. ນອກນີ້ຍັງໄດ້ສຶກ
ສາບົດບາດຂອງການຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍຕໍ່ເນື້ອທີ່ທຳການຜະລິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ມີອິດທິພົນຊ່ອຍໃນ
ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງດັ່ງກ່າວລາຍລະອຽດຂອງສາຍເຫດຄວາມຂັດແຍ່ງກໍລະນີນີ້ໄດ້ອະທິບາຍໃນຫົວຂໍ້ຕໍ່
ໄປນີ້:

ສາລະບານ

ບົດນຳ	I
ສາລະບານ	III
ຄວາມເປັນມາຂອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ	1
ວິເຄາະສາຍເຫດ (ປັດໃຈເລິກໄກສຸດ)	3
ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ	3
ສະຫຼຸບ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນ	3
ຄຳຖາມ	4
ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອ້າງອີງ	4

1. ຄວາມເປັນມາຂອງຂໍ້ຂັດແຍ່ງ.

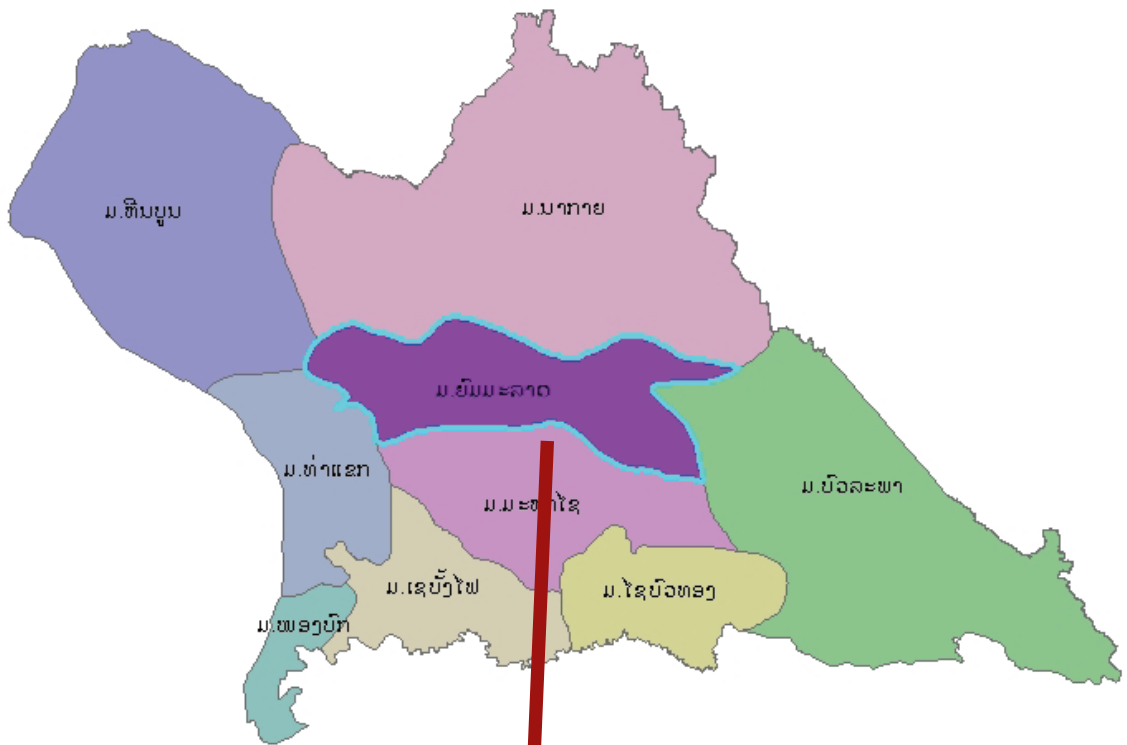
ກ່ອນຈະດຳເນີນກິດຈະກຳໂຄງການໃດໜຶ່ງ. ທາງໜ່ວຍງານທີ່ດິນຂອງໂຄງການນໍ້າເທີນ 2 ຈະລົງພື້ນທີ່ ເພື່ອສຶກສາວ່າ ຈະມີຜົນກະທົບຫຍັງຕໍ່ອັນໃດ, ຜົນກະທົບນັ້ນໃຫຍ່ນ້ອຍສ່ຳໃດ ມັນສາມາດຫຼີກລ້ຽງຫຼື ວາງແນວທາງຫຼຸດຜ່ອນໄດ້ແນວໃດ ໂດຍການສົມທົບກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດ ຊຶ່ງປະກອບມີຂັ້ນແຂວງ, ຂັ້ນເມືອງ, ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ຖືກຜົນກະທົບເຂົ້າຮ່ວມນຳ.

ສຳລັບໃນກໍລະນີດິນນາຕອນທີ 1 ທີ່ມີເນື້ອທີ່ 3.9 ເຮັກຕາ ແລະ ຕອນທີ 2 ມີເນື້ອທີ່ 4 ເຮັກຕາ ຂອງ ທ.ບຸນ ນີ້, ເວລາທີ່ໜ່ວຍງານທີ່ດິນໂຄງການລົງສຳຫຼວດຜົນກະທົບນັ້ນ ໄດ້ໄປແຕ່ມແຜນວາດເຂດທີ່ຖືກຖິ້ມດິນແທ້ພຽງ ແຕ່ໃນຕອນທີ 1 ເນື້ອທີ່ 2.9 ເຮັກຕາ. ເທົ່ານັ້ນ, ທີ່ຈະຮັບຄ່າຊົດເຊີຍເພາະລາວຍັງມີດິນນາເຫຼືອເພື່ອທຳການຜະລິດໃນຕອນທີ 1 ນີ້ ຢູ່ 1 ເຮັກຕາ. ສ່ວນຕອນທີ 2 ບໍ່ໄດ້ແຕ່ມແຜນວາດວ່າຖືກຜົນກະທົບ. ຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ ສຳຫຼວດຮ່ວມກັນແລ້ວ, ໜ່ວຍງານທີ່ດິນໂຄງການກໍເປີດກອງປະຊຸມຊື່ແຈງຮ່ວມກັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຜົນກະທົບເພື່ອໃຫ້ຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບໄດ້ຮັບຟັງ ແລະ ປຶກສາຫາລືກັນ. ມື້ທີ່ເປີດກອງປະຊຸມນັ້ນ ທ. ບຸນມາ ກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເຊັ່ນກັນກັບຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບຄົນອື່ນໆ ປະມານ 30 ຄົນ.ບັນຍາກາດຂອງກອງປະຊຸມມີຜູ້ເຖົ້າ, ຜູ້ແກ່ ແມ່ມານ ແລະ ເດັກນ້ອຍ ຮ້ອງແຊວໆ. ທ.ບຸນມາ ເລີຍບໍ່ຮູ້ວ່າ ດິນນາຕົນເອງໄດ້ຖືກຂຶ້ນແຜນຊົດເຊີຍພຽງ 2.9 ເຮັກຕາ ເທົ່ານັ້ນ. ແນວໃດກໍຕາມ, ຈາກກອງປະຊຸມມື້ນັ້ນເຮັດໃຫ້ລາວຮູ້ວ່າ ຕົນມີສິດຮ້ອງທຸກທາງໂຄງການໄດ້ຖ້າຫາກວ່າມີອັນໃດບໍ່ທັນພໍໃຈ.

ນັບຈາກວັນທີ່ໄດ້ເປີດກອງປະຊຸມຊື່ແຈງຜົນກະທົບຂອງໂຄງການກໍ່ສ້າງຄອງປ່ອຍນໍ້າ ຈົນຮອດມື້ທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຊົດເຊີຍ, ທ.ບຸນມາ ເຂົ້າໃຈວ່າ ຕົນເອງຈະໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍສຳລັບເນື້ອທີ່ນາທັງໝົດ. ຈົນຮອດມື້ໄປຮັບຄ່າຊົດເຊີຍຕາມການນັດໝາຍ, ລາວກໍແຕ່ງໂຕດີດ້ວຍຄວາມຍິ້ມແຍ້ມແຈ້ມໃສໄປຮ່ວມກອງປະຊຸມ ຫວັງຈະໄດ້ເງິນກ້ອນໃຫຍ່ໄປລົງທຶນປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ດ້ວຍອາຊີບອື່ນປ່ຽນແທນ. ຄວາມຫວັງຂອງ ທ.ບຸນມາ ຫຼຸດລູບລົງ, ເມື່ອລາວຮູ້ວ່າ ຕົນໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍໃນການສູນເສຍດິນນາຕອນທີ 1 ພຽງ 2.9 ເຮັກຕາ. ເທົ່ານັ້ນ. ທ.ບຸນມາ ຄິດນ້ອຍໃຈຄິດໃຫຍ່ຈະເຮັດແນວໃດ, ເພາະວ່າດິນຂອງຕົນເອງນັ້ນຕອນທີ 1 ນັ້ນ ມີທັງໝົດ 3.9 ເຮັກຕາ. ເປັນຫຍັງຈຶ່ງໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍພຽງ 2.9 ເຮັກຕາ. ເທົ່ານັ້ນ. ຕົນຈຶ່ງໄດ້ປຶກສາກັບເພື່ອນບ້ານຄົນອື່ນໆ ຊຶ່ງກໍເປັນລັກສະນະດຽວກັນ. ເມື່ອຄົນອື່ນຕັດສິນໃຈຂຽນຄຳຮ້ອງທຸກ, ຕົນກໍຕັດສິນໃຈຂຽນຄຳຮ້ອງທຸກຂໍຄ່າຊົດເຊີຍຈາກການສູນເສຍດິນນາເພີ່ມອີກເຊັ່ນກັນ. ແລ້ວກໍສົ່ງໄປຫາໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ.

ຈາກນັ້ນ, ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານກໍສົ່ງຄຳຮ້ອງທຸກຂອງ ທ. ບຸນ ແລະ ຂອງຄົນອື່ນຫາໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນເມືອງ, ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນເມືອງກວດກາພ້ອມທັງມີຄຳເຫັນ ແລ້ວກໍສົ່ງຕໍ່ໄປຍັງໜ່ວຍງານທີ່ດິນຂອງໂຄງການເພື່ອຄົ້ນຄວ້າພິຈະລະນາ. ເພື່ອປະກອບຂໍ້ມູນໃນສຳນວນການພິຈາລະນາຄຳສະເໜີຂອງລາວນັ້ນ, ໜ່ວຍງານທີ່ດິນຂອງໂຄງການຈຶ່ງລົງເກັບກຳຂໍ້ມູນຕົວຈິງຢູ່ພາກສະໜາມ ໂດຍມີ ທ. ບຸນມາ ຜູ້ຮ້ອງທຸກ, ນາຍບ້ານ ແລະ ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານເຂົ້າຮ່ວມ. ໃນຄັ້ງນີ້, ທ.ບຸນມາ ໄດ້ນຳພາຄະນະໄປກວດກາດິນນາຂອງຕົນທັງສອງປ່ອນເລີຍ. ທາງຄະນະກວດກາສະຖານທີ່ ເຫັນວ່າ ດິນນາຕອນທີ 1 ຂອງ ທ.ບຸນມາ ນີ້ ຖືກຖິ້ມພຽງແຕ່ 2.9 ເຮັກຕາ. ເທົ່ານັ້ນ, ທາງໂຄງການຈະບໍ່ຂະຫຍາຍເຂດຖິ້ມດິນອອກໄປອີກ. ເນື້ອທີ່ນາສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອ 1 ເຮັກຕາ. ຍັງຄົງເປັນຂອງ ທ. ບຸນມາ ຄືເກົ່າ ແລະ ຈະບໍ່ຊົດເຊີຍລາວ. ທ. ບຸນມາ ຈຶ່ງເຂົ້າໃຈແຈ້ງດີໃນຄັ້ງນີ້. ແນວໃດກໍຕາມ, ທາງຄະນະກວດກາ ເຫັນວ່າ ດິນນາຕອນທີ 2 ເນື້ອທີ່ 4 ເຮັກຕາ. ໄດ້ຖືກນຳຖ້ວມຜົນຜະລິດ, ທາງໜ່ວຍງານທີ່ດິນ

ແຜນທີ່ຂອບເຂດແຂວງຄຳມ່ວນ

ພື້ນທີ່ກໍລະນີສຶກສາ
ເມືອງຍົມມະລາດ, ແຂວງຄຳມ່ວນ

ໂຄງການ ເຫັນວ່າ ລາວຄວນຈະໄດ້ຮັບຄ່າຊົດເຊີຍ ຈຶ່ງແນະນຳໃຫ້ລາວຂຽນຄຳຮ້ອງທຸກຫາໜ່ວຍງານທີ່ດິນ ໂຄງການອີກສະບັບໜຶ່ງ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ, ຈຶ່ງພ້ອມກັນຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນເມືອງຂຶ້ນອີກ ຮອບໜຶ່ງ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາຄຳຮ້ອງທຸກຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ຊີ້ແຈງໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຂົ້າໃຈ. ຄັ້ງນີ້, ທ.ບຸນ ກໍໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມດ້ວຍຕົນເອງ ແລະ ໄດ້ຮັບການອະທິບາຍຢ່າງລະອຽດ ລາວຈຶ່ງເຂົ້າໃຈ ແລະ ພໍໃຈຕໍ່ມູນຄ່າທີ່ ຕົນເອງຈະໄດ້ຮັບຊົດເຊີຍຄ່າເສຍຫາຍທັງໝົດ.

2. ວິເຄາະສາຍເຫດ (ປັດໃຈເລິກໄກສຸດ)

ທ. ບຸນມາ ຮັບຂໍ້ມູນບໍ່ແຈ້ງ, ເພາະເວລາທີ່ໜ່ວຍງານໄກ່ເກ່ຍລົງມາເຜີຍແຜ່ເປີດກອງປະຊຸມຊີ້ແຈງ ກ່ຽວກັບໂຄງການ, ຜົນກະທົບຂອງໂຄງການ. ກ່ຽວກັບສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຜູ້ເສຍຫາຍພາຍໃນໂຄງການ. ຂອງຜູ້ຖືກກະທົບຢູ່ຂັ້ນບ້ານນັ້ນ. ກອງປະຊຸມມີຫຼາຍຄົນໂພດ ເຮັດໃຫ້ບັນຍາກາດນອງນັ້ນ ຊຳບໍ່ໜ້າເປັນ ການຊີ້ແຈງແບບລວມໆ, ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ລາວຮັບຂໍ້ມູນບໍ່ເຕັມສ່ວນ. ທຸກຄົນຄິດວ່າ ຕົນເອງເຂົ້າໃຈຖືກຕ້ອງຄືຕົນ ເອງຄິດໃນໃຈ, ຈຶ່ງຕົບມືເປັນເອກະພາບນຳ. ໃນຕົວຈິງ, ສິ່ງທີ່ລາວເຂົ້າໃຈນັ້ນມັນບໍ່ຄືກັບສິ່ງທີ່ທາງໂຄງການ ເຂົ້າໃຈ. ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂຶ້ນ, ລາວຈຶ່ງໄດ້ເຮັດຄຳຮ້ອງທຸກຂຶ້ນ.

3. ນິຕິກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ດັ່ງທີ່ລະບຸໄວ້ໃນຂໍ້ 2 ມາດຕາ 12 ຂອງດຳລັດເລກທີ 192/ນຍ, ລົງວັນທີ 07 ກໍລະກົດ 2005 ພາກສ່ວນບໍລິສັດຕ້ອງໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການ ຮູບແບບ ການທົດແທນການເສຍຫາຍ ແລະ ອື່ນໆ ທີ່ເກີດຈາກເຮັດກິດຈະກຳຂອງໂຄງການ ຊຶ່ງຖືເປັນພາກສ່ວນ ໜຶ່ງຂອງຂະບວນການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ດ້ວຍການຈັດກອງປະຊຸມຮ່ວມກັບປະຊາຊົນ ແລະ ວິທີການອື່ນໆ ເພື່ອແຈ້ງໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນຢູ່ຂັ້ນແຂວງ, ເມືອງ, ບ້ານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງມະຫາຊົນ ພ້ອມທັງປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບຈາກໂຄງການ ແລະ ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຊາບຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ໝາຍ ຄວາມວ່າ, ບໍ່ວ່າ ຈະເຮັດດ້ວຍເຄື່ອງມື ຫຼື ວິທີໃດທີ່ສອດຄ່ອງດ້ວຍກົດໝາຍ. ຜູ້ພັດທະນາໂຄງການຕ້ອງ ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ຖືກຜົນກະທົບຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຜົນທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບໂຄງການໃຫ້ຈົນໝົດ.

4. ສະຫລຸບ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນ.

ການສື່ສານ ຫຼື ນຳສະເໜີຂໍ້ມູນໃນກອງປະຊຸມຂອງພະນັກງານສາມາດເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມເຂົ້າ ໃຈຜິດ ຫຼື ບໍ່ເຂົ້າໃຈເລີຍ. ມັນສາມາດນຳໄປສູ່ຄວາມຂັດແຍ່ງໃນຮອບໃໝ່ໄດ້. ສະນັ້ນ, ຕ້ອງໄດ້ລະວັງໃນ ການສື່ສານກັບປະຊາຊົນ. ພະນັກງານປະຊາສຳພັນ, ຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນການສ້າງ ຄວາມເຂົ້າໃຈຢ່າງຈະແຈ້ງບໍ່ແມ່ນຈະເຮັດຕາມມິຕາມເກີດ ຫຼື ເຮັດພໍແລ້ວມືເທົ່ານັ້ນ. ຄວນຈະສຶກສາກ່ຽວກັບ ຂັ້ນຕອນ, ແລະ ເຄື່ອງມືຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງເຂົາເຈົ້າ, ໃນການສົ່ງຂໍ້ມູນໃຫ້ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ປະຊາຊົນຜູ້ເສຍຫາຍພາຍໃນໂຄງການຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃນການຮັບເອົາຂໍ້ມູນ. ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວ ຂ້ອງຄວນຈະສຶກສາຂໍ້ມູນການເສຍຫາຍ ແລະ ເຮັດບົດວິພາກຂອງໂຄງການໃຫ້ລະອຽດ.

ຄໍາຖາມ.

1. ທ່ານວ່າ ວຽກງານປະຊາສໍາພັນ ເຜີຍແຜ່ກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານການກໍ່ສ້າງໂຄງການໄດ້ດີແລ້ວບໍ?
2. ປະຊາຊົນພາຍໃນເຂດໂຄງການເຂົ້າໃຈສິດ ແລະ ພັນທະຂອງຕົນເອງດີແລ້ວບໍ?
3. ທ່ານວ່າ ທຸກບັນຫາສົມຄວນແລ້ວບໍທີ່ຈະຮັບການພິຈາລະນາແກ້ໄຂຈ່າຍຄ່າຊົດເຊີຍ?
4. ມູນຄ່າການຊົດເຊີຍສົມເຫດສົມຜົນແລ້ວບໍ?

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນອ້າງອີງ.

1. ເອກະສານບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນບ້ານຜາທຸງ ວັນທີ 8/5/2008.
2. ເອກະສານບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນເມືອງຍົມມະລາດ ວັນທີ 12/5/2009.
3. ຂໍ້ມູນຈາກນາຍບ້ານ ແລະ ພະນັກງານໄກ່ເກ່ຍຂັ້ນເມືອງ.
4. ດໍາລັດ ເລກທີ 192/ນຍ, ລົງວັນທີ.

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ

ເປົ້າໝາຍຂອງໂຄງການ

ເພີ່ມທະວີການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ໃຫ້ຍືນຍົງ ໂດຍການສົ່ງເສີມການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ສົ່ງເສີມການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ຍົກລະດັບຄວາມສາມາດໃຫ້ແກ່ຄູ່ຮ່ວມງານ.

ຈຸດປະສົງຂອງໂຄງການ

ເພື່ອສົ່ງເສີມທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ມີຄວາມຮັບຮູ້, ຄວາມສາມາດ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປຶກສາ ຫາລືກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນສາມາດເຂົ້າໃຈໄດ້ ກ່ຽວກັບສິດໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ໂຄງການດຳເນີນງານ ໂດຍອີງຕາມຫຼັກການດັ່ງຕໍ່ລົງໄປນີ້

- ຄວາມເປັນເຈົ້າການຂອງຄົນລາວ
- ການຍອມຮັບຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍບົດບາດຍິ່ງ-ຊາຍ ກ່ຽວກັບປະເດັນທີ່ດິນ
- ການຍອມຮັບຂໍ້ຕົກລົງວ່າດ້ວຍຄວາມເປັນຊົນຊາດຊົນເຜົ່າ ແລະ ປະເພນີ ວັດທະນະທຳທ້ອງຖິ່ນ
- ຄວາມເປັນກາງ
- ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງເປີດກວ້າງ
- ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍ
- ການມີສ່ວນຮ່ວມ

ໂຄງການເຄືອຂ່າຍຂໍ້ມູນທີ່ດິນ ແລະ
ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ
ອົງການບ້ານຈຸດສຸມສາກົນ
ຕູ້ ປ.ນ. 4697
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ
+856 (0)21 312519

ອີແມວ: info@rightslinklao.org
www.rightslinklao.org